

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Institutionen för didaktik och lärares praktik

1GN251 Svenska I för undervisning i förskoleklass och årskurs 1-3,
15 högskolepoäng

Swedish I for Teaching in Primary Teacher Programme with a
Specialisation in Pre-school and Years 1-3, 15 credits

Huvudområde

Utbildningsvetenskap

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2017-02-22

Senast reviderad 2019-06-17 av Fakulteten för samhällsvetenskap. Revidering av
litteraturlistan.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2019

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Engelska B, Matematik B, Naturkunskap A,
Samhällskunskap A. Eller: Matematik 2a/2b/2c, Naturkunskap 1b/1a1+1a2,
Samhällskunskap 1b/1a1 + 1a2

Mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna

- tillämpa sådana ämnes- och ämnesdidaktiska kunskaper som krävs för yrkesutövningen i förskoleklass och årskurs 1.
- observera, kartlägga, dokumentera och bedöma elevers läs- och skrivlärande i förhållande till de olika verksamheternas mål
- beskriva hur förutsättningar skapas för alla elever att lära och att utveckla läs- och skrivförmåga
- redovisa kunskaper om lekens betydelse för begynnande läs- och skrivlärande
- bemästra kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande i didaktiska sammanhang
- tillämpa funktionell språk- och textkompetens och visa medvetenhet om den egna språk-, läs- och skrivförmågan

Delkurs 1: Läs- och skrivprocessen, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för teoretiska och didaktiska perspektiv på barns språkutveckling
- visa egen fonologisk medvetenhet
- redogöra för elevers språk-, läs- och skrivutveckling med hänsyn tagen till ålder, kön och språklig bakgrund.
- redogöra för hur elevers språk-, läs- och skrivförmåga utvecklas
- beskriva relationen mellan lek och lärande med avseende på språkliga aktiviteter
- redogöra för svenska språkets grundläggande struktur satt i relation till läs- och skrivprocessen

Delkurs 2: Läs- och skrivundervisning, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för hur lärare kan skapa lärandesituationer så att alla elever utvecklar språk-, läs- och skrivförmåga
- tillämpa ett ämnesdidaktiskt kunnande gällande olika perspektiv på metoder och modeller samt analysera hur dessa perspektiv kan komma till uttryck i undervisningen
- uppmärksamma och identifiera hinder för elevers läs- och skrivutveckling
- observera, kartlägga, dokumentera och bedöma alla elevers läs- och skrivutveckling
- tillämpa ett ämnesdidaktiskt kunnande om elevers varierande sätt att tänka, förstå och lära inom området språk-, läs- och skrivutveckling
- utifrån ett välgrundat teoretiskt resonemang göra såväl kort-, som långsiktig planering av läs- och skrivundervisningen

Innehåll

Avsikten är att den studerande ska tillägna sig fördjupade kunskaper om den grundläggande läs- och skrivprocessen. I kursen beaktas olika perspektiv på aktuell läs- och skrivforskning. I kursen synliggörs och problematiseras relationen mellan målstyrt arbete, lek och undervisning. Stor vikt läggs vid att den studerande ska förvärva en beredskap att möta och förstå hur elever, på såväl första- som andraspråk, utvecklar läs- och skrivförmåga. I kursen behandlas också sociala och kulturella aspekter på inlärning och undervisning i läsning och skrivning. Tidiga insatser för att förebygga läs- och skrivsvårigheter studeras och diskuteras. Vidare fokuseras förmågan att didaktiskt arbeta med och reflektera över läs- och skrivinlärningens innehåll och undervisningens utformning i förskoleklass och årskurs 1.

I kurserna ingår fältstudier för att därigenom stärka kopplingen till utbildningens praktik.

Professionsbas och professionell progression

I kursen betonas vikten av att, med utgångspunkt i styrdokumentet, kunna redogöra för svenskämnetns struktur och centrala begrepp kopplade till grundläggande färdigheter. I kursen innefattas moment kring hur innehållet i svenskämnet kan relateras till genus, klass och språklig bakgrund. Vidare presenteras olika typer av dokumentation och bedömning av elevers kunskap i ämnet. I kursen behandlas också olika typer av läromedel och dess användbarhet i undervisningen. I undervisningen ingår moment såsom redovisningar för mindre och större grupper vilket avser att bidra till den studerandes kommunikativa förmåga i lyssnande, talande och skrivande. Vid undervisning som på schemat markerats som seminarium eller metodikpass gäller obligatorisk närvaro.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I kursen introduceras intervju som metod och på så sätt får den studerande träna på att samtala med elever. Den studerande genomför, bearbetar och redovisar sina elevintervjuer. Den studerande ska också kunna redovisa resultat från forskning med relevans för ämnet och professionen. I samband med detta ska den studerande kunna formulera problemställningar av relevans för ämnet och professionen samt samla in, bearbeta och kommunicera iakttagelser.

Delkurs 1 Läs- och skrivprocessen 7,5 högskolepoäng

I delkursen problematiseras såväl relationen kring lek och lärande som relationen mellan förskoleklassens och den obligatoriska skolans olika uppdrag. I kursen behandlas teoretiska och didaktiska perspektiv på språk-, läs- och skrivutveckling. Dessa inkluderar läs- och skrivprocesser samt läsförståelse och strategier för att tolka texter av olika slag. Kursen beaktar förutsättningar för god läs- och skrivutveckling vilket innefattar faktorer såväl kopplade till individ som kontext. Relationen mellan begrepps- och ordförrådsutveckling och läs- och skrivförmåga studeras och diskuteras.

Delkurs 2 Läs- och skrivundervisning 7,5 högskolepoäng

Delkursen åskådliggör och problematiserar arbetssätt, metoder och modeller för att främja läs- och skrivutvecklingen. Utifrån skolans styrdokument fokuseras planering av läs- och skrivundervisning, kartläggning samt bedömning av elevernas läs- och skrivutveckling. I sammanhanget sker analyser av elevtexter och lärobokstexter. Delkursen avser också att göra studenten uppmärksam på elever som uppvisar svårigheter i sitt läs- och skrivlärande samt utifrån detta reflektera över orsaker och möjliga insatser.

Undervisningsformer

Undervisningen genomförs i form av föreläsningar, seminarier, enskilda och gruppvisa uppgifter, metodikpass samt fältstudier.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. För betyget Väl godkänd krävs

betyget val godkänd på 10 hp av kursens 15 hp.

Delkurs 1 examineras genom skriftlig tentamen och fem muntliga redovisningar under seminarier och metodikpass.

Delkurs 2 examineras genom skriftligt utvecklingsarbete och sex muntliga redovisningar under seminarier och metodikpass.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studerande som genomfört kursen och de studerande som deltar vid nästa kurstillfälle.

Kursvärderingen genomförs anonymt.

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med kursen bekostas av den studerande.

Kursen ingår i grundlärarprogrammet.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Litteraturförteckning Delkurs 1 - Läs- och skrivprocessen 7,5 hp

Ämnesdidaktisk litteratur

Alatalo, Tarja. (red.) (senaste upplagan). *Läsundervisningens grunder*. Malmö: Glerups, (271 s).

Herrlin, Katarina., Frank, Elisabeth & Ackesjö, Helena. (senaste upplagan). *Förskoleklassens didaktik. Möjligheter och utmaningar*. Stockholm: Natur och Kultur, (205 s).

Lundberg, Ingvar. (senaste upplagan). *Bornholmsmodellen. Vägen till läsning. Språklekar i förskoleklass*. Stockholm: Natur och Kultur. (142 s)

Lundberg, Ingvar. & Reichenberg, Monica. (senaste upplagan). *Vad är lättläst?* Stockholm: Specialpedagogiska skolmyndigheten, (96 s).

Norén, Sofia. (red.). (senaste upplagan). *Lära barn att läsa: vägen från fonologisk medvetenhet till god läsförståelse*. Stockholm: LegiLexi, (230 s.).

Vetenskapliga artiklar tillkommer. (50 s)

Därtill tillkommer aktuella styrdokument. Se www.skolverket.se

Litteraturförteckning Delkurs 2 - Läs- och skrivundervisning 7,5 hp

Ämnesdidaktisk litteratur

Alatalo, Tarja. (red.) (senaste upplagan). *Läsundervisningens grunder*. Malmö: Glerups, (271 s).

Chambers, Aidan. (senaste upplagan). *Böcker inom oss. Om boksamtal*. Stockholm: Norstedts, (170 s).

Lundberg, Ingvar. & Herrlin, Katarina. (senaste upplagan). *God läsutveckling - kartläggning och övningar*. Stockholm: Natur & Kultur, (78 s).

Lundberg, Ingvar. (senaste upplagan). *Läsningens psykologi och pedagogik*. Stockholm: Natur & Kultur, (192 s).

Norén, Sofia. (red.). (senaste upplagan). *Lära barn att läsa: vägen från fonologisk medvetenhet till god läsförståelse*. Stockholm: LegiLexi, (230 s.).

Wennås, Birgitta. (Senaste upplagan). *Processkrivning*. Stockholm: Förlagshuset Gothia, (72 s).

Westlund, Barbro. (Senaste upplagan). *Att undervisa i läsförståelse. Lässtrategier och studieteknik för de första skolåren*. Stockholm: Natur och Kultur, (351 s).

Vetenskapliga artiklar tillkommer. (50 s)

Därtill tillkommer aktuella styrdokument. Se www.skolverket.se